

ליקוטים וסיפורים נפלאים - יתרו

הזו כי הם צאצאים ממש בן אחר בן לרבי יוסף קארו זצ"ל, והילד עצמו מצויין, כשרוני ובעל מדות אצילות ממש כאבותיו ואבות אבותיו".

ואכן, שלא כצפוי, דבריו המרגשים שיצאו מהלב התקבלו. הילד לומד כיום בין כותלי החיידר ומצליח מאוד. ראש וראשון לכל דבר שבקדושה.

(ע"פ ויאמר הנני)

"עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים כי בדבר אשר זדו עליהם" (יח, יא)

מה גרם ליתרו לראות את גדלות של ה' מכל האלהים?

כתב רש"י: "במים דימו לאבדם והם נאבדו במים" - המצרים נענשו מאת ה' מדה כנגד מדה על מה שעוללו לעם ישראל.

נשאלת השאלה: מדוע הגיע עונש למצרים? הרי עם ישראל קבלו את מה שנקבע בברית בין הבתרים: "ועבדום ועינו אתם" (בראשית טו יג).

אלא, המצרים עינו את עם ישראל, כדי להרע לעם ישראל, ולא מפני צווי ה', ולכן

נענשו מדה כנגד מדה, נגד השלכת התינוקות למי היאור, הושלכו סוס ורוכבו אל מי הים, וכן כל מכה ומכה שקבלו היה בזה עונש מדה כנגד מדה, ויתרו ראה בכך את גדלות ה', שרק הוא יודע את מחשבות בני האדם, ויכול להעניש מדה כנגד מדה.

(תורת משה)

"וישב משה לשפוט את העם" (יח, יג)

לכאורה, הקשה בספר בניין אריאל, יש להבין אלו סכסוכים היו במדבר שעליהם היה משה צריך לשבת לשפוט את העם, הלא פרנסה הייתה להם בשפע - מן

"שם האחד גרשום כי אמר גר הייתי בארץ נכריה ושם האחד אליעזר כי אלוקי אבי בעזרי ויצילני..." (יח, ג-ד)

כתב באיש לרעהו, למדנו מפסוקים אלו, כיצד הנציח משה רבינו לדורות, הניסים והטובות שעשה הקב"ה עמו, בכך שקרא לבניו בשמות הממחישים את המצב שהיה נתון בו, ואת ישועת ה' שנעשה עמו, זאת כדי לזכור יום יום תמידין כסדרן את חסדי ה' ואת גודל חובת השעבוד להשי"ת על כך.

אברך פנה לגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל וביקש ברכה לילדו שיתקבל לחיידר שנרשם אליו.

ר' אברהם שהבין כי סיכויו להתקבל אפסיים... הציע: "אני אתקשר למנהל. הוא תלמיד ישיבת טשעבין ולא יזיק שאתקשר אליו..."

מתקשר רבי אברהם: "אפשר לדבר עם המנהל בקשר לילד פלוני..."? סגן המנהל שהיה מעברו השני של הקו השיב: "המנהל בחו"ל חבל לדבר איתו... אבל לא שייך להכניס עוד ילדים. הכיתה מלאה עד אפס מקום..."

ממשיך רבי אברהם: "תוכל למסור משהו בטלפון למנהל?" והלה משיב: "אתה סתם מכביד עלי, תדע שאם יכניסו עוד ילד או שנים הם יהיו מהקהילה שלנו... והילד הזה אין לו סיכויים. אביו סתם מדמיין וחולם שיכניסו אותו..."

רבי אברהם לא אומר נואש: "בבקשה רק תאמרו למנהל כי אברהם גניחובסקי התקשר, וביקש למסור כי כולנו חייבים הרבה הכרת הטוב לאבא של הילד, הוא תלמיד חכם, חשוב בעיני אלוקים ואדם, וחובה להכיר לו טובה, על כי יש בדור תלמיד חכם כזה.

אני, אתה והמנהל חייבים לו, לאביו וסבו... ובאמת כולם חייבים הכרת הטוב למשפחה

"אני השם רפאך" (שמות טו, כו)

אֶל הָרַבִּי הָאֲמַרִי אֲמַת' נִכְנַס יְהוּדִי עֲשִׂיר וּבִקֵּשׁ עֲצָה לְגַבִּי הַשִּׁקְעָה "שִׁיכּוּלָה מִצַּד אֶחָד לְהַכְפִּיל וּלְהַשְׁלִישׁ אֶת הוֹנּוֹ - אָבֵל מִצַּד שְׁנַי גַּם לְסַכֵּן אֶת כָּל כְּסָפוֹ הָעֶכְשָׁוִי".

הָרַבִּי בִרְךְּ שֶׁהֶעֱסָקָה תַּצְלִיחַ. וְהֶעֱסָקָה? נִכְשְׁלָה! הִיְהוּדִי הִפְסִיד אֶת כָּל כְּסָפוֹ, וּמִמְעַמַּד רָם שֶׁל גְּבִיר מְכַבֵּד, הִחַל לִפְשֵׁט יָד וּלְהִסְתוּבֵב בְּחִבְרַת הַקְּבָצִימִים...

הַכָּאֵב הָיָה נוֹרָא, הַתְּסֻכּוֹל וְהַאֲכֻזָּה מֵהַמְּכָה הָאֲדִירָה שֶׁהִנְחִתָּה עָלָיו הֵיְתָה בְּלִתי נִתְּנָת לְבַלְיָעָה...

הַסְּפוֹר מִתְאַרְךָ, וּמִתְאַר כִּיצַד נִפְגַּשׁ שׁוֹב עִם הָרַבִּי הָאֲמַרִי אֲמַת', וְהַשִּׁיחָה שֶׁהֵיְתָה בִּינֵיהֶם.

סוּפוֹ הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַסְּפוֹר הָיָה, שֶׁהִיְהוּדִי שָׁגְלָה כִּי אֵין לוֹ יוֹתֵר מֵה לְחַפֵּשׂ בְּפוֹלִין, הַחֲלִיט לְעֻזֵב הַכָּל וּלְהֶעֱפִיל אֶל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

.....

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - יתרו

הראשון - אחרי זמן מה חוזרים למקום ונוכחים לדעת שלא אירע כל ביזיון".

(במחשבה תחילה)

"השמרו לכם עלות בהר ונגוע בקצהו כל הנוגע בהר מות יומת" (יט, יב)

כתב החפץ חיים: ומה אם הר שאין בו דעת ואינו מרגיש כלום, מכל מקום נתקדש על ידי קבלת התורה, עד שהוזהרו כל ישראל מלנגוע בקצהו, קל וחומר למי שנוגע ופוגע בכבודו של תלמיד חכם, שלמד את התורה גופה, ושיש בו דעת ומרגיש העלבון, על אחת כמה וכמה שהנוגע בו כנוגע בבבת עינו.

פעם הגיע אחד מבני עיריית ליברפול לפני רב העיר הגאון הרב פלוטניק ז"ל והתאונן על גודל הצרה שניחתה בביתו כי בתו סתה מדרך הישר והתיידדה עם גוי ובדעתה לבוא עמו בקשרי חיתון רח"ל. בכה האיש לפניו שיואיל לדבר על לבה ולהניאה ממעשיה. הרב ניסה לעורר את הנערה בדברי נועם וכיבושין. אך היא הקשתה עורפה ולא אבתה לשמוע ונשארה

.....
אולם, סופו הסופי והאמתי של הספור הזה - שהוא הזה היחיד מכל בני עירו שניצל מגזרת המות ומאימת השואה...
הבה ונחשב מה היה קורה לו ה'מכה' לא הייתה נוחתת עליו, והוא אכן היה מצליח בעסקת הענק, והופך לאחד מעשירי פולין.
האם הוא היה מעלה בדל של מחשבה על מעבר לארץ ישראל? מה פתאום!...
הוא היה נשאר בפולין, נהנה מכספו ומזהבו - ובסופו של דבר גם עולה פקרבן על מזבח האש באושוויץ...
מה שאומר, שה'מכה' שלו - הייתה בעצם רפואה...
(נקדות של אור - ספינקא)

איתנה בדעתה הקלוקלת.

כשנפגש האב המסכן, לאחר מכן, עם הרב, החל האב לצעוק ולגדף את הרב על כך שלא הצליח במשימתו ומרוב כעסו פלט מפיו שעכשיו הוא רואה שבאמת אין שום תועלת מן הרבנים...

כששמע הרב את גידופיו, השיבו בנחת בדברים הבאים: אמשול לך משל למה הדבר דומה, לרופא גדול ומפורסם שעשה דרכו לעיר גדולה, ובדרך הילוכו עבר ביער, פתאום התנפלו עליו שודדים ושדדו את כספו ואת תרמיל הרפואות שנשא עמו.

כשפתחו השודדים את התיק, ראו שאין שם כלום זולת כמה עשבים פשוטים. ושפכו את תכולת התיק לאשפה.

שיורד מן השמים, דירות וסכסוכי שכנים לא היו - שכן הם היו במדבר. על מה אפוא ישב משה לשפוט את העם. ומיישב בדרך דרש: לאחר קריעת ים סוף פלט הים את רכושם של המצרים וישראל אגרו ממנו כמיות עצומות. אלא שישראל לא היו לבדם, שכן "וגם ערב רב עלה עמם", והללו האחרונים לא טמנו את ידם בצלחת ונטלו מן הרכוש לעצמם.

עמדו מבני ישראל ותבעו את הערב רב על שנטלו מן הרכוש, שהוא שכר על השעבוד, בעור שכלל לא השתעבדו. אם כן, הרכוש מגיע לבני ישראל.

מכיון ש"המוציא מחברו עליו הראיה", היה כל אחד צריך להביא עדים על פלוני ואלמוני מן הערב רב שנטלו מן הרכוש, ודיני תורה אלו הגיעו לפני משה.

ומה טעם דווקא משה ישב לבדו לשפוט את העם? מדוע לאהרן לא הגיעו, או אל הזקנים? שכן משה רבנו היה היחיד שלא נטל מביזת הים בשל כך שהיה עסוק בארונו של יוסף, לכן רצו כל ישראל להתייצב בדין תורה אצל מי שאינו נוגע בדבר... (במחשבה תחילה)

"על מקומו יבוא בשלום" (יח, כג)

לידיעתנו של הגאון רבי חיים מוואלוז'ין הגיע מקרה של שלום בית שהופר.

טרח הגאון והגיע אל בני הזוג, שמע את טענותיהם, דיבר על לבם וניסה להשכין שלום.

זה החזיק מעמד יום ויומיים, ולאחר מכן שוב פרצה המחלוקת, ושוב הגיע הגר"ח וישב במשך זמן רב לשמוע את הטענות.

תלמידיו ניסו להניאו מכך. "אין זה לפי כבודו של רבנו". נענה הגר"ח ואמר: "בגמרא (יומא נג:) אמרו חז"ל 'המתפלל צריך שיפסיע שלש פסיעות לאחוריו, ואחר כך ייתן שלום'.

לפעמים כדי לעשות שלום מוכרחים לפסוע לאחור, וההלכה היא שלאחר המתנה מסוימת יש לשוב למקום

לעי"נ האשה החשובה מרת
מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - יתרו

המתדיין ופלט מפיו שמאוד מציקה לו התנהגות חתנו עד שהדבר מפריע לו להתרכז בלימודו... מספר ימים לאחר מכן חלה האיש שהכריז שלא יציית לפסק הדין, ונפטר בדמי ימיו. רבי דוב בעריש הצטער מאד על פטירתו של אותו יהודי ועל כך שהקפיד על מעשיו, ועסק רבות בתיקון נשמתו. בכל ימיו שמר את יום היארצייט שלו, והיה לומד משניות ומדליק נר לעילוי נשמתו. (שר התורה)

"ומשה עלה אל האלהים" (יט, ג)

דרשו חז"ל, שכשעלה משה למרום לקבל את התורה, בקשו מלאכי השרת להשאיר את התורה בשמים, ולא הסכימו לתת אותה ביד משה, עד שהוכיח להם משה שהמצוות הכתובות בתורה מתאימות לבני האדם ולא למלאכים (שבת פח עמוד ב). נשאלת השאלה, וכי לא ידעו המלאכים קודם מעצמם, שהתורה אינה מתאימה להם?! משל לרב גדול בתורה, שמפאת זקנותו התקשה להנהיג את הרבנות בעירו הגדולה.

טכסו אנשי עירו עצה, לחפש עבור רבם עיר קטנה שאנשיה מעטים, שאותה יצליח רבם להנהיג. כעבור זמן נמצאה העיר, ונתרצה הרב לעבור לשם. בהגיע משלחת אנשי העיר הקטנה להקביל את פני הרב, דחום אנשי העיר הגדולה, ולא נתנו לרבם ללכת עמם. שאלו אנשי העיר הקטנה בתמיהה: "מדוע אינכם מאפשרים לרב לבוא עמנו, והרי יודעים אתם שאינו מתאים לכהן בעירכם?" ענו אנשי העיר הגדולה ואמרו: אכן רק מפני כבוד הרב עשינו זאת. רצינו להראות לכם עד כמה חשוב וגדול הוא הרב בעינינו, ועד כמה אנו מצטערים על שנאלצנו להפרד ממנו, ולתת אותו לכם.

כך בקשו המלאכים להראות לישראל כמה חשובה התורה בעיניהם, ועד כמה הם מצטערים על שנאלצים למסור אותה לישראל. (המגיד מדובנא)

כשהגיע הרופא לעיר, צבאו על פתחו המון העם כדי למצוא מזור ותרופה לחוליים. בין הבאים הגיע אדם עם בתו החולה במחלה מסוכנת ורוב רופאי העיר נתיאשו מלרפאותה. הכיר בו הרופא שהוא אחד השודדים שהתנפלו עליו בדרכו. אמר לו: שוטה שכמותך, הרי היו לי בתיקי כמה עשבים שבהם הייתי מכין תרופה לבתך, אבל מה אעשה ואתה בידיך זרקת את עשבי המרפה לאשפה, והפסדת לעצמך שאינני יכול לעזור לך. פרץ האיש בבכי מר על שבמו ידיו השחית את התקוה האחרונה שהייתה לבתו החולה. הנמשל כלפיק - אמר הרב לאב הרגזן - כך נראים האנשים שכל ימיהם מזלזלים הם בכבוד הרבנים ואומרים עליהם שאינם שוים להועיל, וכך מטיפים בביתם ומחדירים בבני הבית חיצו רעל ושנאה על הרבנים וגדולי התורה, ובכל הזדמנות עושים אותם ללעג ולקלס בעיני בני הבית, ואינם מבינים שבכך מאבדים את תקותם האחרונה להצלת בני ביתם מכליון רוחני, כי מכיון שהורגלו לזלזל ברבנים, שוב אינם שומעים מהם כל תוכחה, ומקשים עורפם להמשיך בדרכם הנלוזה.

"לך יום אף לך לילה" (תהלים עד, טז)
אמר המגיד ממעורייטש: ככה זה בחיים: אדם שחי אתך ורק אתך - "לך" - אדם שקל חיו שואף רק להיות מחבר אליך, מנסה לראות אותך בכל מצב - "יום!" הפל מואר לו, הוא אינו תופס את המציאות כדבר חשוף... אבל מי שהוא "אף לך" - הוא אמנם מאמין בך, אבל גם קצת מבבלבל ורוצה גם דברים נוספים מלבד קשר אתך - שם מתחיל ה"לילה", החשך הגדול...

(נקודות של אור - ספינקא)

(משחת שמן)

"כל הנוגע בהר מות יומת" (יט, יב)

מיד לאחר שנתמנה הגאון מטשעבין - רבי דוב בעריש וויידנפלד זצ"ל לרבה של טשעבין אירע מעשה שגרם לכל בני העיר לעמוד על גדולתו. היה זה כאשר הופיעו לפניו שני יהודים לדין תורה בעסקי ממונות. אחד מבעלי הדין, שהיה חתנו של אחד מראשי הקהלה, יצא חייב בדין והכריז שאין בדעתו לקיים את הפסק, משום שהיו לו טענות על פסק הדין. לרב מטשעבין כאב הדבר, משום שזה עתה נתמנה לרב וחשש שממנו יראו עוד אנשים וכן יעשו והאמת בעיר תהיה נעדרת. כמה ימים שמר את הדבר בלבו, ואולם יום אחד פגש את חותנו של

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר **משה אליעזר**
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - יתרו

"זכור את יום השבת לקדשו" (כ, ח)

מעשה ברבי חייא בר אבא שהוזמן לביתו של יהודי בעיר לודקיא. בהגיע שעת הסעודה, הושיב בעל הבית את רבי חייא בסמוך לו בחדר מפואר, והנה הובא אל החדר מגש ענק, העשוי כלו כסף ומקושט בפיתוחי כסף, מעשה צורף אמן. אל המגש היו מחוברים עשרים וארבעה מוטות של כסף, המושחלים בעשרים וארבע טבעות כסף. את המגש נשאו בידיהם עשרים וארבעה עבדים, כשכל אחד מהם אוחז במוט אחד של כסף.

על המגש המפואר היו מונחים מכל סוגי התבשילים, ומכל מיני המאכלים שנבראו מששת ימי בראשית. עם העבדים נושאי המגש, נכנסו לחדר גם שני ילדים קטנים, ונעמדו אחד מימינו ואחד משמאלו של בעל הבית, והחל הראשון להכריז: "לה' הארץ ומלואה". אך סיים את קריאתו, פתח חברו את פיו והכריז בקול: "לי הכסף ולי הזהב אמר ה' צבאות".

"מפני מה העמדת לך ילדים אלו, המכריזים לך כך?" - תמה רבי חייא באזני בעל הבית. "עשיתי זאת כדי להזכירני תמיד, כי כל עושרי אינו שלי, ולא אבוא להתגאות בעושר זה".

"ומפני מה זכית לכל הכבוד הזה?" - הוסיף רבי חייא לשאול. "קצב הייתי - ענה לו בעל הבית - וכל בהמה שמנה ומשובחת שהיתה מגיעה לידי בכל ימות השבוע, לא הייתי משתמש בה, ולא מוכר אותה, אלא שומר אותה לעשות ממנה מטעמים לכבוד שבת".

"אכן, לא לחנם זכית לכל הכבוד הזה" - הגיב רבי חייא למשמע הדבר - "המכבד את השבת, זוכה גם הוא עצמו לכבוד". (פסיקתא רבתי)

"כבד את אביך ואת אמך" (כ, יב)

ר' יעקב הלפרן היה ירא שמים גדול וחיפש להדר במצוות, הוא נתייתם מהוריו בגיל קטן וכמעט לא זכה לקיים מצוות כיבוד הורים.

יום אחד נקלע למחיצתו של אחד מרבני תל אביב שטח לו שהוריו עלו לאחרונה מפולין (ערב מלחמת העולם השנייה) והם שרויים בחוסר כל, אלא שהרב עצמו מתפרנס בצמצום ובדוחק גדול ואין בידו לעזור להוריו, והוא מצטער מאוד על כך. "כמה עולה מחייתם של הורייך לחודש?" שאל ר' יעקב.

הרב נקב בסכום מסוים. ר' יעקב הציע לו על אתר 'עסקה': "אני אשלם מדי חודש את כל צורכיהם, כולל דיוור, בהרחבה גדולה, וכיבוד ההורים שלך, ייזקף לזכותי בשמים". חשב הרב על כך וענה שמדובר בשאלה קשה מאוד. הוא אמר שייוועץ ב'חזון איש' וישיב תשובה לר' יעקב הלפרן.

כאשר שטח הרב את שאלתו, התפלא ה'חזון איש' פליאה עצומה: "מה? על שכר המצווה אתה דואג?? בשביל ההורים יש לעשות הכל. אפילו להיכנס לגיהנום..." לאחר שהות קלה חייך ה'חזון איש' והפטיר: "אל תדאג, לקב"ה יש מספיק שכר לשלם לשניכם..."

(במחשבה תחילה)

"סור מרע ועשה טוב"

החזון איש כותב: כְּשֶׁמְדַבְּרִים עַל מִדּוֹת רְעוּת - כָּלֵם חוֹשְׁבִים עַל גְּאֹה, תְּאֹה, כְּעַס, קִפְדָּנוֹת, עֶצֶב, שְׁנָאָה או פְּחָד...

וְכִשְׁמְדַבְּרִים עַל מִדּוֹת טוֹבוֹת - כָּלֵם מִתְּכַוְּנִים לְאַהֲבָה, עֲנוּה, טוֹב לֵב, וְתוֹר, נְתִינָה, מְסִירוֹת או הִתְמַדָּה...

אָבֵל הָאֵמֶת הִיא, שְׂאִין 'הִרְבֵּה מִדּוֹת רְעוּת', וְגַם לֹא 'הִרְבֵּה מִדּוֹת טוֹבוֹת'.

יֵשׁ רַק מְדָה רְעָה אַחַת וְהִיא - לְתֵת לְחַיִּים 'לְזֶרֶם' כְּפִי שְׁהֵם, לְהִזְנִיחַ וְלֹא לְהִשְׁקִיעַ...

וּמֵאֵיךְ יֵשׁ רַק מְדָה טוֹבָה אַחַת וְהִיא - לְקַחַת אַחֲרֵיּוֹת עַל מַעֲשֵׂינֵינוּ, לְהִתְמוֹדֵד עִם הִרְגָּשׁוֹת, לֹא לְהִזְנִיחַ!

כָּל הַשְּׂאֵר - הֵם רַק תּוֹצְאוֹת בְּרוּרוֹת וְצִפּוּיּוֹת שֶׁל שְׁנֵי הַהִפְכִים הַלָּלוּ...

וְזֶה לְשׁוֹנוֹ שֶׁל הַחֲזוֹן אִישׁ בְּסִפְרֵ אֲמוּנָה וּבְטַחֲוֹן פֶּרֶק ד' "בְּשֶׁרֶשׁם אֵין כָּאֵן רַק מְדָה אַחַת טוֹבָה וּמְדָה אַחַת רְעָה,

הַמְדָה הִרְעָה הִיא הַהִזְנָחָה אֶת הַחַיִּים הַטְּבָעִים עַל מֵהֲלָכֶם הַטְּבָעִי, וּבְלִי כָּל הַשְׁתַּדְּלוֹת יִשְׁתַּלֵּם בְּמִדּוֹת

הִרְעוּת כָּלֵן, יִהְיֶה כְּעֶסֶן מִצְיָן, נוֹקֵם מִצְיָן, גְּאָה מִצְיָן וְכֵן הִלָּאָה, לֹא יִחְסֵר לוֹ מִכָּל הַמִּדּוֹת הִרְעוּת שְׁמַנּוֹ חֲכָמִים

מְאֻמָּה: וְהַמְדָה הַטּוֹבָה הִיא הַהִסְכָּמָה הַמְחַלֵּט לְבַכֵּר אֶת הִרְגָּשׁ הַמוֹסְרִי עַל רִגְשׁ הַתְּאֲנִי וּמִנְקָדָה זֶה הוּא לִוְחֵם נֶגֶד כָּל מִדּוֹת הִרְעוּת יָחֵד."

(נְקֻדוֹת שֶׁל אֹר - סְפִינְקָא)